

תוכן הענינים

מבוא

1

1. השורשים המטפיסיים של ההוויה 1; 2. שעשועי המלך בעמק 2;
3. הצמצום וכדור החלל 3; 4. המלבוש והתורה הקדומה 4; 5. שיעור מידת
- הדין בהתהוות האלפבית 6; 6. תהליך קביעת הצורות 8; 7. הצטיירות
- העולמות ביד האלפבית 9; 8. שבירת הכלים וצורות האותיות 13;
9. קידוש הקולמוס: דיו ויין 15; 10. הכתב כמשל קוסמוגוני 16; 11. דיו
- ויין, דיו ודם 18; 12. אזל כתב אזלא ליה קדושתיה 20; 13. אותיות
- שחורות ואותיות לבנות 20; 14. מעשה הכתיבה והמלה המדוברת 24;
15. הצורות שברחם הנצח 27

29 ספר ראשון: שלושת אלפי שנות כתב עברי

פרק ראשון - התפתחות גראפית

1. בבין השמשות ובאורח פלא 31; 2. התהוות הכתב העברי 32;
3. הריפורמה הגדולה של הכתב 34; 4. דרשות כדי להצדיקה 36;
5. תנאים פסיכולוגיים לביצורה 37; 6. הד הוויכוח לאחר חתימת
- התלמוד 40; 7. דעה פרדוקסלית של בעל העיקרים 42; 8. השקפת בעלי
- הסוד 43; 9. המהפכה הבלתי צפויה 44; 10. גלגולים גראפיים עד
- היום 44

48 פרק שני - התפתחות אידיאית

1. השוני של האלפבית העברי 48; 2. ספר, ספור וספר 51; 3. תכונות
- ביולוגיות-רוחניות של האלפבית 52; 4. שיטת הדרש וכלי-השרת הראשי
- שלו 54; 5. פעולות פרשניות של בעלי-הסוד 55; 6. דלטיביזציה קבלית
- של הטקסט המסורתי 57; 7. תורת השמיטות ויסודותיה 59; 8. הזיקה בין
- תורת השמיטות לבין האלפבית העברי 61; 9. האוטופיה של האות העשרים
- ושלוש 61

65 פרק שלישי - השפעה אידיאית בהתפתחות הגראפית

1. האידיאה והסכימה הגראפית שלה 65; 2. ניואנסות של הרצון
- האלוהי 66; 3. הספר ברוך שאמר 67; 4. פירושו של בעל אלפא
- ביתא 68; 5. 'קסת הסופר' לר' שלמה גנצפריד 70; 6. תחבולות לשיפור
- כתב הסופרים 72; 7. אש שחורה על-גבי אש לבנה.. 74; 8. חובותיו
- המוסריות והדתיות של הסופר 75; 9. התכוונות לשמה במלאכתו 77;
10. מלאכת הסופר על-פי סוד 78; 11. המרידה בשל וי"ו יתרה 80;
12. סיום החלק הראשון 81

ספר שני: חקירה ודרוש בפרשנות הכתב

83

85

פרק רביעי - האלפבית בספר הזוהר

1. כלים ודגמי-בראשית 85; 2. סגולות הבריאה של האותיות 88;
3. האלפבית העליון והאלפבית התחתון 92; 4. המשל ונמשליו 93;
5. בראשית ואחרית הימים 95; 6. אז יבקע שחר המחשבה 96;
7. האלפבית בסוד הגנטיקה 98; 8. צירופי-אותיות שבתווי-פניו של האדם 100; 9. האנטומיה המיסטית של גוף האדם 100; 10. דקדוק ואנטי-דקדוק 103; 11. פעלתנותן של האותיות וגמישותן 104; 12. נגילה ונשמחה בך... 107; 13. האורחים לשולחן האלהים... 111

112

פרק חמישי - ספר היצירה

1. קודם העולם וקודם המלה 112; 2. המחבר וסגנונו הקשה 114;
3. שלושים ושתיים נתיבות פליאות חכמה 118; 4. גלגל הלשון של היצירה 124; 5. תחרות עם האל 128; 6. גלגל הלשון וגלגל התורה 129; 7. שלוש האמות 132; 8. סתירות והיפוכים ביקום 135;
9. הבתים והאבנים 136; 10. הפירמידה של היצירה 138; 11. לשונם, כביכול, של העצמים 139; 12. האקוויטיקה של המלה והאות 140;
13. שתי בעיות חמורות 142; 14. הפירושים לספר יצירה 145

149

נספח: ספר היצירה לאור מפרשי

167

פרק שישי - בעקבות ספר היצירה

1. כ"ב כליו של אחד 167; 2. פלאי פלאים בעלמא דאתי 169; 3. התרת צרור החיים 171; 4. פתח לשפה עולמית 172; 5. הסכנות שבחכמת הצירוף 174; 6. מאגיה ומטפיסיקה במשנתו של אבולעפיה 175;
7. הרשב"א בראש מתנגדיו 176; 8. רבי יהודה חייט בדרכי הרשב"א 177;
9. שני אנטיפודים בגיאוגרפיה של הקבלה 178; 10. מקור הנבואה והנגינה 179; 11. רבי יוסף ג'יקאטילה וספרו גינת אגוז 182; 12. מרכבות האותיות ונתיבותיהן בחלל העולם 183; 13. ספר פרדס רימונים 184;
14. פה עילאה ופה תתאה 185; 15. האורים ותומים של האלפבית לפי האר"י 187; 16. האלפבית של האצבעות 189; 17. הספר ברית עולם ושיטת הכפילות שלו 189; 18. מהקבלה אל החסידות 191; 19. המחליף פרה בחמור 192; 20. בתחום המטפיסיקה והגדת העתידות 193;
21. האותיות מהשבירה 195; 22. האינטרוספקציה באותיות והעלאת ניצוצותיהן 196; 23. בעל-התניא ושיטתו 196; 24. תורת הבריאה הלשונית 197; 25. הנוסחה הקוסמוגונית 'אתה' 198

201

פרק שביעי - ספר אותיות דרבי עקיבא ודורשיו

1. סגנונו הדידקטי 201; 2. לוח אידיאלי-גראפי של האלפבית 202;
3. לוח שמות על יסוד משיכה רעיונית 205; 4. השפעתו על הפיוט 208;
5. ההולכים בעקבותיו 214

216

פרק שמיני - ספר התמונה

1. תמונת העולם התיאוסופית-הקוסמולוגית שלו 216; 2. הפלטין הבנוי במקום האשפה 218; 3. המידות והרְחָקִים המטפיסיים 219; 4. המורד

- הגדול 220; 5. ההקדמה הראשונה הלקונית 222; 6. היחס בין אותיות לבין ספירות 224; 7. סגנונו המוצעף של הספר 226; 8. פנימיות התורה 228; 9. סוד כוח הדיבור 230; 10. חותם בתוך חותם וכיסא לכיסא 231; 11. בניין, אבנים מפולמות, לולאות ומנורה 232; 12. פרפרזות ומלים זרות 234; 13. תורת השמיטות ויהוד האסטרוולוגיה 235; 14. שבע השמיטות ואותיותיהן 238; 15. הראשונה: שמיטת-החסד 239; 16. השנייה: שמיטת-הגבורה 240; 17. השלישית: שמיטת-התפארת 245; 18. הרביעית: שמיטת-הנצח 246; 19. החמישית: שמיטת-ההוד 246; 20. שמיטת-היסוד, שהוחלף מקומה 247; 21. שמיטת-המלכות העשוקה 249; 22. ממטפיסיקה לעולם האמפירי 250

253 פרק תשיעי – חסידי בעל התמונה ומתנגדיו

1. המחבר ויצירתו 253; 2. סודות הכותרת 256; 3. המצדדים בו והמתנגדים לו 259; 4. היכל ומעון לרוחניות 260; 5. שיטתיות מול חוסר ישע 261; 6. ביקורת על תורת-השמיטות 262; 7. השפעת הספר בדורות המאוחרים 263

266 פרק עשירי – מעמד האלפבית העברי בעיני הנכרים

1. פירושי אלפבית אצל אבות הכנסייה 266; 2. ההומניסטים הנוצריים ואליה בחור 267; 3. פיקו די מינדרולה ויוהן רויכלין 269; 4. ההבראיסטים הנוצריים מהמאה התשע-עשרה 270; 5. האגיפטולוג וחוקר הלשון העברית פאברה ד'אוליבה 271; 6. חוקר הלשון גארסייה בלאנקו 274; 7. פיראלטה בעל-הגוזמות ובעל-הסוד 277; 8. פרשנות האלפבית של המזרחן ברזילי 278; 9. הטרחה והשכר שבצדה 280

283 ספר שלישי: הפרובלימטיקה של האלפבית העברי

285 פרק אחד-עשר – הצורות והשמות

1. תאוריית-הציורים בדבר מוצא האותיות 285; 2. ספקות בנכונותה 286; 3. תאוריית-הסימנים 287; 4. שחזור משוער של מוצא השמות 289; 5. השמות על-פי דרש ועל-פי סוד 291; 6. חידוש העולם וסדרו על-פי כתיב השמות 292; 7. תמונות האותיות על-פי סוד 294; 8. דרגת השכלול: אבני מחצב הבינה 296; 9. סובסטנציליזציה של מושגים על-ארציים 298; 10. המשכת חיות וכוח מיוחד פרטי 301; 11. תאוריית-הציורים בספר הזוהר 302; 12. ריבועא לא רהיט 302; 13. גמישות נסית 304; 14. צינורות ועיגולים מאגיים 304

306 פרק שנים-עשר – נוסחאות של סדרי-אותיות

1. המוצא והקנוניזציה של הסדר המסורתי 306; 2. הרפתקאות שעברו עליו 309; 3. הצדקת האקרוסטיכון 311; 4. ניצני התמרדות בסדר המקובל 313; 5. תשר"ק: בן-התחרות הראשון 314; 6. א"ת ב"ש: כתב-הסתרים הקדום ביותר 317; 7. המחזות א"ת ב"ש בספר הזוהר 319; 8. נוסחאות אשר בחשבון יסודן 321; 9. היסודות של אי"ק בכ"ר 324; 10. נוסחאות הסוטות מן הסדר ושנתקדשו 327; 11. אילן האלפבית וסולם האלפבית 328; 12. הדוגמאות להתחדשות חברתית 329; 13. תכלית האלגברה המיסטית 330

332 פרק שלושה-עשר - חלוקת האלפבית לפונים

1. המספר המסורתי המקובל 332; 2. מספר אותיות התורה 333; 3. שני הבחונים של ספרי-יצירה 335; 4. חלוקה לפי המבנה הגיאומטרי-האסטרוולוגי 337; 5. שני מחנות שווים במספרם 340; 6. מימנה חיים, משמאלה מוות 340; 7. חלוקה לפי דרגת המעלה הרוחנית 341; 8. אותיות של רחמים ואותיות של דין 342; 9. האלף השקולה כנגד כולן 343; 10. מחשבה, דיבור ומעשה 344; 11. אותיות גדולות, זעירות ומשונות 344; 12. האותיות מובילות לחופה 345; 13. מוצאן של האותיות הסופיות ותפקידן 347; 14. מישרים אהבוך 351; 15. הטעם והמלח של האלפבית 352; 16. עמודי העולם והגאולה 355; 17. חמש האותיות הסופיות כנגד חמשת החושים 356; 18. צורות שחורות וצורות לבנות 357; 19. חלוקה לפי דרגת הריבועיות 358; 20. תם ולא נשלם 360

362 פרק ארבעה-עשר - דרך אדם לאלוהיו

1. השערים לחזונות מטפסיים 362; 2. ארבעת התנאים ומדרגותיהם 363; 3. הגדת-העדות ההרדית של ארבע אותיות הפלא 364; 4. האורח הנועז ביותר בפרדס 365; 5. רבי עקיבא בתחומה של האות למד 366; 6. בן זומא ליד שערי המם הסתומה 367; 7. אילו עמד אלישע על סוד הסמך 368

370 פרק חמישה-עשר - האורנמנטיקה הרוחנית: נקודות טעמים ותגין

1. אמות הקריאה 370; 2. היסוסים בדבר ההיגוי הנכון 371; 3. הופעת הניקוד 372; 4. הנקודות לפי ספר הזוהר 375; 5. אש ואור בנקודות 377; 6. יסוד העולם 378; 7. נקודות-יסוד, נקודות-בניין ונקודות-תנועה 379; 8. הנקודות לפי פרדס רימונים 382; 9. הריבוע והעיגול 384; 10. נבלי שמים 385; 11. 'שפע טל' על איגרת הטעמים 386; 12. הפירוש המקביל האסכטולוגי 388; 13. שלוש דרגות הבריאה 390; 14. פירורי התורה 392; 15. הניצוצים ליד חופי השבירה 395

397 ספר רביעי: שער הכ"ב

399 פרק שישה-עשר - האות אלף

1. מפני מה היא בראש 399; 2. תאריה בספר הזוהר 401; 3. מוצא צורתה וסמליותה 402; 4. הרפכה הגראפית לפי המקובלים 402; 5. סוד עמידת הפריטים בהרכב 404; 6. כתב-היוחסין של המין האנושי 405; 7. האלף הבלתי נראית 407; 8. תפילין דמרי עלמא 407; 9. המסתורין של שמה 409; 10. סגולותיה הדקדוקיות והלשוניות 410; 11. אות ההארה והגילוי 411

413 פרק שבעה-עשר - האות בית

1. צורתה, מקור שמה והגימטריה 413; 2. סמלי צורתה הארכאית 415; 3. דרשות על צורתה המרובעת 416; 4. מפני מה תפסה את הבכורה 417; 5. חותמה של החכמה הקדומה 418; 6. המחזור המיסטי של החיים 419; 7. פתחי לי אחותי רעיתי 420

- פרק שמונה-עשר - האות גימל 421
1. אסוציאציות לגבי שמה ותמונתה 421; 2. האות הרחמנית 421;
  3. הגימל שכבתה במצח 423; 4. עושרה האידיאי 424; 5. השערה דחוקה ויסודה הבלשני 425
- פרק תשעה-עשר - האות דלת 427
1. מקור צורתה וערכה האידיאי 427; 2. זוג בעלי הצדקה מן האלפבית 428; 3. ד' דאחד צריך לארכאה ביה 430; 4. משמעותה בתחום הפילוסופי 432; 5. שמיטת החסד המיתולוגית 432
- פרק עשרים - האות הא 434
1. אות הפוריות והנביטה 434; 2. אנטומיה גראפית-מיסטית 435;
  3. ההא נעשית למם סופית 437; 4. פירוש מוסרי על המבנה הגראפי 438;
  5. תפקידה בסימבוליקה של תורת השמיטות 438; 6. ערך דקדוקי ואידיאי 440
- פרק עשרים ואחד - האות וו 443
1. סמלה של ההתאחדות 443; 2. עמודו של עולם 444; 3. הויו של אליהו הנביא הורהנה ליעקב אבינו 445; 4. האלף השישי האוטופי 447;
  5. הימים העליונים האוניברסליים 448; 6. השערה תיאוסופית-לשונית על ויו ההיפוך 449; 7. התפשטותה הדמיונית והתקטעותה 450
- פרק עשרים ושניים - האות זין 452
1. סמל הכוח 452; 2. מטה הפלאים של משה וזרועו 453; 3. הויו שהוכתרה ביוד על ראשה 454; 4. הסימבוליקה של הגימטריה שלה 455;
  5. שידוד מערכות בסדר העולם 455
- פרק עשרים ושלושה - האות חית 456
1. המחלוקת סביב שמה 456; 2. סמל החומר ההיולי 457; 3. חטא וחזרה בתשובה 457; 4. יסודות גראפיים 459; 5. פירושים חדשים לשמה 460; 6. כתיב השם שנשתנה 461
- פרק עשרים וארבעה - האות מית 462
1. מקור השם 462; 2. ההוראה הסמלית של תמונתה 463; 3. זיווג הספירות 465; 4. גגה השבור 466; 5. האות שנמלטה מהלוחות 467;
  6. עיר הפלאים שתחת ממשלתה 468
- פרק עשרים וחמישה - האות יוד 471
1. משמעות השם 471; 2. דרשות על צורתה בכתב האשורי 472;
  3. הנקודה הקדומה 473; 4. מקור כל האותיות 474; 5. מונולוג עצוב של היוד 475; 6. ובא אליה מלך גדול 475; 7. היפה בנשים 476;
  8. דרשת הינוקא: היוד שהיתה להא 476; 9. תפקידה בסימבוליקה האירוטית 477; 10. מקור כוחה האידיאי 478; 11. האומנית המושלמת של ערב-בראשית 479; 12. כור ההיתוך הקוסמוגוני 480; 13. סיום קבוצת-אותיות רמת-היחש 481

483 פרק עשרים ושישה - האות כף
1. מקור שמה 483; 2. האות הכפופה ואחותה הישרה 483; 3. תפקידה
הדקדוקי וערכה הסמלי 485; 4. פירוש ישן לביטוי 'כביכול' 486

487 פרק עשרים ושבעה - האות למד
1. מקור שמה ותפקידה בדקדוק 487; 2. מגדל הפורח באוויר 488;
3. מקור הכינוי 489; 4. צווארה המשוך 490; 5. תבניתה הגראפית
ומשמעותה 492

494 פרק עשרים ושמונה - האות מם
1. שמה וצורתה 494; 2. סודות המם הסתומה 496; 3. שיווי-משקל אָתי
בעולם 497; 4. רזא דמם בשני כפלי-צורה 499; 5. אות המוות 502;
6. ההיכל שנסגר והמפתח לדלתו 503; 7. ברית שנכרתה בין שתי
ממין 505; 8. האר"י, מנשה בן-ישראל ושבתי צבי 505; 9. תיקון העולם
ותיקון היחיד 506

508 פרק עשרים ותשעה - האות נוּן
1. שמה, תמונתה וערכה האידיאי 508; 2. סודות הכתיב של שמה 510;
3. תיקו ותיקון: ברתא שלימא בכולא 511; 4. אנטומיה של שתי
הנונין 511; 5. התלויה, הנזורה והעקומה 511; 6. דרשת מולכו על קץ
הימין 514; 7. תרין רחימין 515; 8. אות חמישים השערים שהאחרון בהם
נעול 516; 9. נוּן הפלאות של כינור דוד 517; 10. הנוּן שגברה על
החית 517

519 פרק שלושים - האות סמך
1. פירוש שמה וסמליותו 519; 2. הופעתה הראשונה במקרא 520;
3. מושגים וסמלים שתמונתה מושכת אחריה 520; 4. נס הסמך
שבלוחות 522; 5. יסודותיה הגראפיים ומשמעותם 524

525 פרק שלושים ואחד - האות עין
1. ההרמוניה שבין שמה לבין ציורה הקדום 525; 2. דרושים על שמה ועל
תמונתה האשורית 525; 3. החומר ונצחיותו 526; 4. האור הגנוז ונרות
המערכה 526; 5. גלגל הוא שחוזר בעולם... 527; 6. תאומי-הראשים
המיסטיים 528

530 פרק שלושים ושניים - האות פא
1. זיקה בין שמה לבין תמונתה 530; 2. תוכחה נגד שיחה בטלה 530;
3. נוסחת הפלא: 'כלי גדול בתוך כלי קטן' 531; 4. משיח בשביה והפא
הלפופה 532

534 פרק שלושים ושלושה - האות צדי
1. השם והסימבוליקה של התמונה 534; 2. צדי או צדיק 534; 3. חותם
בית הדין 535; 4. האנטומיה הרזית של האות 537; 5. שני ראשיה כשני
תפוחים 538; 6. אור זרוע לצדיק 540

- 541 **פרק שלושים וארבעה - האות קוף**
1. חילוקי-דעות בפירוש שמה 541; 2. הרשע העולה בסולם התשובה 542;
3. הקוף שנהפכה להא 544; 4. ההא נעשית קוף 545; 5. האנטיתזות
שלה באלפבית 546; 6. הקוף וחטאת קין שלה 547; 7. השוטר
שבאלפבית 548; 8. קוף ו'קיפו' 549

- 550 **פרק שלושים וחמישה - האות ריש**
1. רמזי שמה 550; 2. אות הירושה והעוני 551; 3. תמונתה והמשמעות
הכרוכה בה 551; 4. הריש שסירבה לעזוב את אברהם 553

- 555 **פרק שלושים ושישה - האות שין**
1. ציוויי-מוסר בשמה ובצורתה 555; 2. המיסטיקה של מבנה הגראפי 556;
3. תפילין של מעלה 557; 4. ליקויי-שין ושטן של קדושה 558; 5. נקודת
המפנה הגורלית 560; 6. המחלוקת בדבר מחיקתה 561; 7. תוכנו של ספר
כלול באות אחת 561

- 565 **פרק שלושים ושבעה - האות תיו**
1. השם והמרומו בו 565; 2. לידת המוות 566; 3. אנטומיה
גראפית-מיסטית 566; 4. הסודות הכמוסים ברגלה העקומה 567; 5. שפת
הים המסתורי 569; 6. סוף המדרגות והמסע אל ה'אין' 570

- 572 **סוף דבר: בחינותיה המטפיסיות של אמנות הכתב והביטוי**
1. תחום המגע בין למדנות לבין פולקלור 572; 2. משחקי חדר, שיחות חולין
ושיירי עם 576; 3. האלפבית בספרות 578; 4. מעגל המריבה של
האותיות 585; 5. איומה כנדגלות 589; 6. ראש מילין ושירת
האותיות 593; 7. מראש ועד סוף 595

- 597 **קיצורים ביבליוגראפיים**

- 607 **מפתח העניינים והמושגים**

- 610 **מפתח השמות: א. אישים - ב. ספרים - ג. מקומות**